

Ամեն օր կհրատարակուի : - Հասար 20 փարա է : Պոլիս բաժանորդ ըլլալ ուզողը մէկ արծաթ Մէճիտ պիտի վճարէ 100 թուոյ համար , իսկ դաւառաց համար 25 դր : Պարծեալ 100 թուոյ համար , թղթատարութեան ծախքէ սպաստ ըլլալով : - Կանուցման տողը 40 փարոյ է մէկ անգամի համար : - Լրագրիս վերադերեալ նամակ և ուրիշ որ և է գրութիւն պէտք է ազդել առ Տօրէնն ի Կ . Պոլիս Զաւթմաճըլը ք Եօղուշու Զիւմիլիլիս . խան վերի յարկ թիւ 24 տեսնակը :

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

Երուսաղէմայ ամենապատիւ Ս . Պատրիարքը Երուսաղէմ հրաւիրեր է դեր . Տ . Սիմոն Եսկոկպանը , որպէս զի աջակցի իրեն :

Նորին բարձր Սրբազնութիւնը արդարեւ մանաւանդ այսօրերս մեծ պէտք ունի Սիմոն Սրբազանի մերձաւոր աջակցութեան : Նորին դերապատուութեան սրամիտութիւնն ու դործունէութիւնը հրաշակուած ըլլալով աւելորդ է դիտել թէ երուսաղէմ դռնուելով , կրնայ օգտակար ըլլալ մեր ազգին՝ Ս . Տեղեաց ազգային իրաւանց պաշտպանութիւն լինելով , որոց քննութեան համար կայսերական կառավարութեան կողմանէ յատկապէս վսեմ . Միւսիֆէֆէնտի մայրաքաղաքէս համբայ ելած է այսօրերս :

Այս առթիւ հարկ կհամարեմք ծանուցանել թէ՛ Սիմոն Սրբազանը դեռ կը շարունակէ Պատրիարքական խորհրդականութեան պաշտօնը , քաղաքական ժողովին նիստերուն ներկայ դռնուելով եւ Տեղական մասնաժողովին նախագահելով : - Հետեւաբար առայժմ ողորդ չհամարուիր , երկուշաբթի օրը այս մասին մեր ըրած հրատարակութիւնը :

— Բաղաքական ժողովը Ռատիկանութեան դրան ազգային գործակատարութեան (գափու-օղլանի) պաշտօնը վերուցեր է , եւ հետեւաբար՝ հրաժարեր է Պ . Խաչիկ Շահանեան , որ երկար ժամանակէ հետէ կվարէր յիշեալ պաշտօնը :

Մեր ընդունած անդեկեղութեանց նույնիսկ այս պաշտօնը բոլորովին անպէտք էր , բայց մինչեւ հիմայ օրինաւոր կերպիւ չէր վարուել եւ դանդաւանէր պա-

կաս չէին : Հետեւաբար՝ կարծեմք աւելի աղէկ կըլլար եթէ քաղաքական ժողովն փոխանակ այս պաշտօնը բնավինջ ընելու , պարտաւարտած եղած բարեկարգութիւններն անօրինէր :

— Քէօթահեայի ազգայնաց կողմանէ երեսփոխան ընտրուեր է Սյլաւեան մեծ . Մեսրոպէ Էֆէնտին : Կնորհաւորեմք զինքը , այս մեծ կոչման համար , յուսալով որ օգտակար կըլլայ ազգին :

— Բաղաքական ժողովն որոշեր է մայրաքաղաքս հրաւիրել Եգիպտոսի Առաջնորդ դեր . Տ . Մեսրոպէ Ս . Արքեպիսկոպոսը , որպէս զի Եգիպտոսի մէջ պատահած վերջին խնդրոց քննութիւնն ըլլայ իւր ներկայութեանը :

Վարչութեան այս որոշումը , կարծեմք , դժուարութեանց պատահելով անգործադրելի պիտի մնայ . վասն զի՝ ինչպէս քաջայայտ կերեւի՝ Եգիպտոսի պատուարժան ազգային քնդհանրապէս գոհ ըլլալով Տ . Մեսրոպէ Սրբազանի առաջնորդական հովուութենէն , հանրագրութեամբք պիտի խնդրեն վարչութենէն որ պարտաւարտած համարուած հարցափորձը գրաւոր կերպիւ ըլլայ , եւ իրենց Առաջնորդին ներկայութենէն չզրկուին : Միանգամայն կդուլակեմք թէ , Եգիպտոսի ազգայինք միահամուռ պիտի պնդեն իրենց այս խնդրոյն վրայ :

Ասկէց զատ , եթէ Երուսաղէմայ Միաբան Աստուածատուր վարդապետի համար՝ Մեսրոպէ Սրբազանին մայրաքաղաքս գալ եւ անձամբ քննութեան միտնելը հարկ եղած է , ինչո՞ւ ուրեմն Աստուածատուր վարդապետն ալ չգայ : Զսեցինք թէ այսպիսի որոշում մ'ալ բ-

բաժ է Բաղաքական Ժողովը :

Ոմանց թերեւս ծանր դայ ղՄեարովայ Սրբազանը «Առաջնորդ. Եղիպտոսի» անուանելնիս, մեզի գէժ առարկութիւն հանելով թէ նա Եղիպտոսի Առաջնորդութեան մէջ Պատրիարքական կոնգրակաւ եւ բարձրագոյն հրովարտակաւ հաստատուած է, այլ Սուէիչի ջրանցքին բացման հանդիսին յանուն աղցին ներկայ գտնուելու առժ. պաշտօնով գացած է : — Այս առարկութիւնը, իբրեւ օրինաւոր ինչ, լսելի եւ ընդունելի կրչար, եթէ ի սկզբան այսինքն յիշեալ հանդիսին աւարտանէն յետոյ տեղի ունենար, ուսկից հետէ բաւական ժամանակ անցած է : Որչափ կարեւորութիւն կրնայ տրուիլ այս առարկութեան, որ շատ ժամանակներ անցնելէն յետոյ կը լլատի, եւ մանաւանդ երբ Նորին Սրբազանութեան գէժ կենէն Երուսաղիմայ Միաբան մը, որուն անցեալ կենաց վերայ հաճոյ տեղեկութիւններ չեն տրուիր եւ միանգամայն չեն գովեր ներկայ խընդրոյն մէջ ալ բռնած ընթացքը :

Գիտեմք, մեր այս աղերքը՝ որ յանուն անաչառութեան գրուած են, — ոմանք այլեւայլ կերպարանօք եւ չարաչար պիտի մեկնեն, բայց՝ մեր փոյթը չէ : Հերիք է որ մեր գիտողութիւնները ձյնաբխ ըլլան. մենք սովորած եմք մեր բաղնաժամանակեայ հրատարակչութեան մէջ մերթ գոյեալ եւ մերթ պարտաւ լսելու : Գիտեմք նաեւ՝ թէ հասարակայ վերաբերեալ դործի մը մէջ առհասարակ ամենուն հաճելի ըլլալը բացարձակապէս անհնարին է : Միեւնոյն անձը որ այսօր լրագրի մը գովողներէն է՝ իրեն հաճելի հրատարակութիւն մը տեսած ըլլալուն համար, կնայիս վաղը պարտաւորներուն կարգը կմտնէ՝ իրեն ախորժելի չեղող հրատարակչութեան պատճառաւ, եւ հնարքներ կը թափէ լրագիրն ու լրագրատեալ անունաւորելու համար, առանց երբէք տմեղալով յիշելու թէ տակաւին տասնեւեկիւ ժամ յառաջ երկինք կբարձրացանէր զայն :

Այսպէս արդարեւ օրիտի ըլլայ մեզ

այս խնդրոյն համար ալ. բայց՝ ինչպէս ըսինք՝ մեր փոյթը չէ. եւ ահա՛ կա՞նաչարկեմք Բաղաքական պատկաւելի Ժողովոյն որ իւր սրտման գործադրութիւնը եւ ձգելով աղաղայ գծաւորութեանց առաջն առնու : Մեարովայ Սրբազանը սիրելի եղած է Եղիպտոսի աղագոյնոց. մեծ համակրութիւն ունին վերան եւ այս խնդիրը կրնայ բանակցութեամբ վերջանալ : Մեարովայ Սրբազանին հոս գալովը ուրիշ բան չըլլար, բայց եթէ՝ արդէն մայրաքաղաքս անդործ գտնուող եպիսկոպոսայ թաւոյն վրայ մէկ մ'ալ կաւե՛նայ . . . :

Այս վերջին աղերքը կդրեմք, նախանձախնդիր ըլլալով աղցային վարչութեան պատուոյն եւ աղղեցութեան անաղարտ մնալուն . . . :

. . . Խմբագիր

Պատուական Օրագրոյդ 6217 թուով աղցային արոց կամ հին պարտուց նրկատմամբ ըրած հասուն խորհրդածութենէդ գիտի, իյարէք թէ «Հաւաքիչներէն Պ. Աւետիս Պէշիրեան ձգուած է իւր պաշտօնէն» եւայլն :

«Ներկայիւս կրժանուցանեմք Ձեր մեծապատուութեան թէ՛ մենք մեր պաշտօնէն ինկած չեմք, այլ երկու պատճառներով ստիպուած եմք մեր հրաժարականը բերանացի աւալ ամենապատիւ Սրբազան Հայրիկին : Առաջինն է, մեր պաշտօնակցայ հետ Նորին Սրբազանութեան հաշիւ տալէն գիտի՝ հրամայուեցաւ որ հանգանակութիւնը առ ժամանակեայ կերպով դադրի. եւ այնպէս ըրինք մեր պաշտօնակցօք հանդերձ : Երկրորդ պատճառն է մեր ճամբորդութեան կարեւորութիւնը :

Արդ՝ պաշտօնէն ձգուեր է, եւ հրաժարական տուեր է ի մէջ տարբերութիւնը այնչափ է, որչափ է մահու տարբերութիւնը ընդ կենաց : Պաշտօնէն չըձգուիր մէկը մինչեւ չմեղանչէ իւր պաշտօնին գէժ. այլ կրնայ հրաժարիլ որպէս մենք :

«Այս խնդիրը մեր դրութեան հարկ չէր» այլ ովեաք էր խղաշտօնէ հաւատա

բակուէր, քանի որ խաղաղօճէ հաւաքիչ հրատարակուած էինք :

«Ինդրեմ», խմբագիր, ներկայս հրատարակելու շնորհ ընէք» :

Աւետիս Պէշիրեան

13 օգոստ. 1870

Կ. Պօլիս

Ի Ս. Ռ. Ն. Լ. Ռ. Ի. Ն. Բ.

Կայսերական կառավարութիւնը բոլոր կուսակալաց շրջաբերական ուղղելով ծանուցած է որ ներկայ պատերազմին մէջ չէղփ մնալ որոշուած ըլլալով, պէտք է որ ըստ ամենայնի չեղփութեան օրինաց համեմատ վարուին :

— Հատարակային շինուածոց պաշտօնեայ ճախատ փաշան որ Եւրոպա կը դաժնուէր, առաջիկայ շաբաթ օրը մայրաքաղաքս կ'դառնայ :

— Պէշութի դաղդիական հիւպատոսը մեռեր է :

— Կրտսի թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը Տիվիսի բանակէն 16 հազար զօրք Քիւթայիս եւ շրջակայքը կ'իջեցունէ նոյն տեղերուն պահպանութեան համար :

— Արեւայի կառավարիչ անուանեցաւ Հօրանի նախորդ կառավարիչ Հօլօ փաշա :

— Հօրանի կառավարիչ կարդեցաւ Արեւայի նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ Եուսուֆ պէյ :

— Շքաւորայի կուսակալութեան ընդհանուր կառավարիչ եւ հոն դաժնուող կայսերական զօրաց հրամանատար իսմայիլ փաշան շաբաթ օրը իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ, կուսակալութեան մէջ դորձածութիւնք մէկ քանի պաշտօնակալաց հետ :

— Ճէզայիլի մահմէտական ժողովարդը խնդրեր է Զուալներու խմբին մէջ դաժնուիլ եւ պատերազմի երթալ :

— Մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպանը անցեալ շաբաթ օրը Բ. Գառն երթալով երկար տեսակցութիւն մ'ըբաւ Բարձր. մեծ եղարքոսին հետ :

— Առեւտրական դորձոց պաշտօնատան մէջ մօտեքս Շիրքէթի խոյրիէի

ընկերութեան ընդհանուր ժողովը դուրս մարելով որոշեր է որ վերջին տարուան համար ամեն մէկ բաժանորդի 30 ալան տրծաթ մէծիւտ շահ տրուի :

Բաժանորդք այս դուրսարը պիտի կրնան ընդունիլ երեքշաբթի, չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, ժամը 6 էն մինչեւ ինը, ընկերութեան անտուկէն :

Հանովրի դահակորոյս թաղաւորին որդին Աւստրիացին իւր հօրը քովէն փախչելով Գերմանիա դացեր եւ բոլոր սիոյ կառավարութեանէն խնդրեր է որ ինքն ալ ղինուորական կարգի մէջ ընդունուի :

— Վօրթի պատերազմին մէջ Մաքմահան մարաշխաթին զօրքը տարապայման քաջութեամբ տաճնեւմէկ անգամ բրուսիացեոց փրայ յարձակելով զանոնք խանդարեր են, բայց՝ բրուսիացեոց ուրիշ դաժնուող օգնութեան հասնելով դաղդիացիները ետ քաշուելու ստիպեր են : Մաքմահանի հրամանատարութեան տակ դաժնուող բոլոր հրամանատարները սպանուեր են, եւ ինքն ալ 15 ժամ շարունակ ձիէն վար չէ իջեր բայց վերջապէս ձին զաճնուելով ինքն ալ փոսի մը մէջ ինկեր մարեր է : Հատարակ ղինուոր մը մարաշխաթին այս վիճակը տեսնելով քովը դաժնուած օղիոմն անոր խելքը գլուխը բերեր է, եւ ելնելով հրամանատարութեան գործը շարունակեր եւ զօրաց հետ ետ քաշուեր է :

— Իստախիոյ եւ Ռուսիոյ կառավարութեանց մէջ այս օրերս յարձակողական ու պաշտպանողական դաշնադրութիւն մը հաստատուած ըլլալուն լուրը փարիզ հասած տուն բաւական մտաւտանջութեան պատճառ եղեր է : Արտուի թէ՛ Նաբոլէոն կայսրը այս բոլոր տունելուն պատճառաւ է որ Նաբոլէոն իշխանը շուտով Ֆիօրէնցա զրկած է :

Յայտնի է թէ՛ ասկէց յառաջ լուր կ'սր որ Խաղիս Գաղղիոյ պիտի օգնէ, եւ Գաղղիացին չպիտի դատուի ի'նչ որ ալ ըլլայ իւր վիճակը :

Վերջապէս տակաւին որոշ չղիտ

ցուիր թէ՛ կառավարութիւնները ինչ
քննադատ պիտի բռնեն :

— Գաղղիացի բժիշկ մը յարգելիմը
միջոցաւ առաջարկեւ է որ , պատերազ-
մի մէջ մեռնող զինուորականները կը-
րակով այրեն , փոխանակ անկարգ կեր-
պով թաղելու , որով ֆաշիստական
ւանքներ առաջ կուգան առողջութեան
համար :

— Բրուսիոյ արտաքին գործոց պաշ-
տօնեայ կոմս Պիզմարդէ եւ զինուորա-
կան գործոց պաշտօնեայն ալ Գաղղիոյ
հրկիրը կ'ըլլամ թագաւորին բանակատե-
ղին կգտնուին : Կառավարութեան բո-
լոր գործոց կարգադրութիւններն առ-
կէց կըլլան :

Եւրոպական մեծ տէրութիւնք կ'ըլլամ
թագաւորին հետ կբանակցին եղեր ,
հաշտութեան միջոց մը գտնելու : Սա-
կայն կըսուի թէ՛ թագաւորը զիջում
ընելու կամ միջնորդութիւն ընդունե-
լու միտում չունի :

— Բրուսիոյ թագուհին ամենայն
մարդասիրութեամբ կմեծարէ դադղիա-
ցի գերիները , միբաւորեցոց համար պէտք
եղած բաները անձամբ կբաշխէ , ինչպէս
նաեւ տիկնայց մասնաժողովը : Գերիներ-
բուն նամակները տիկնայք կ'փոխեն եւ
իրենց հայրենիքը կ'ըրկեն եղեր :

— Պատի գքութիւնը հրաման հա-
ներ է որ , երկրին մէջ դանուող դադ-
ղիացիք 24 ժամու մէջ դուրս ելնեն ,
եւ եթէ դիմադրեն այս հրամանին՝ բերդ-
արգել պիտի ըլլան :

— Անուանի Պ . Բօշլլա սեղանաւո-
րին ընտանիքէն Պ . Օմօն անուն անձ մը
Գաղղիոյ զինուորական ծառայութեան
մէջ մտեր , եւ տասնապետութեան առ-
տիճան ընդուներ է :

— Բրուսիոյ կառավարութիւնը հինգ
ու կէս ռսկի պարզու տուեր է , յառա-
ջին պատերազմին մէջ ամենէն առաջ հը-
րացան պարզող եւ դադղիացի մը բո-
պաննող զինուորին :

— Մէմօրիալ Տիրօմաթիք լրագիրը
կծանուցանէ թէ Բուսիոյ կառավարու-
թիւնը ամենայն փութով զինուորական
պատրաստութեանց ետեւէ է . թէ՛ հը-

րամանաւ իրենց հայրենիքը գտնուող
զինուորականք կկանչուին . եւ թէ լրա-
գիրք զխաղութիւն կընեն որ պէտք է
Արեւելք արշաւել Գաղղիոյ եւ Բրուսիոյ
ներկայ պատերազմը յարմար առիթ հա-
մալ ելով :

— Փարիզէն Օգոստ . 11 թուով եկած
հեռագիր մը կծանուցանէ թէ ներքին
գործոց պաշտօնեայն օրէնսդիր Ժոզաֆին
Իմացուցեր է որ Օգոստ . 10 էն հետէ
պատերազմին վրայ տեղեկութիւն եկած
չէ :

Գարձեալ Փարիզէն Օգոստ . 12 թը-
սուով եկած հեռագիր մը պաշտօնական լը-
րագրէն առնելով լուր կուսայ թէ Փա-
րիզի մէջ եւ դուրսերը ազգային փոխա-
տուութեան բաժիններէն 620 միլիոն ֆը-
րանգի չափ ծախուեր է , եւ կշարունակ-
ուի :

— Եզիպտացի Հալիմ փաշան մօտե-
րոս Լանտոն պիտի երթայ եղեր , անձ-
նական քանի մը գործոց կարգադրու-
թեան համար :

Գումգալիուի նաւաւարաց մէկ անձ-
նուիրական գործն ալ կը պատմուի գո-
վեստիք : Եիւրակէ աւուր փոթորկին
նաւակ մը , որուն մէջ նաւաւարն ու ե-
րեք զինուոր կան եղեր , Գառնգիլդէն
ճամբայ ելած , Գումգալիուի բացերը ին-
կեր են : Գումգալիուի քաջ եւ մարդա-
սէր նաւաւարք մակարերելով թէ յէշալ
նաւակն փտանգի մէջ է , անմիջապէս
նաւ մը իջեցունելով կերթան թէ նաւա-
կը եւ թէ նաւաւարն ու ճամբորդները
կառնեն կը բերեն որունք կ'ստանան փի-
ճակի մէջ են եղեր :

Ռիշ տեղեր այսպիսի ազատարար
անձանց համար մեծամեծ փարձատրու-
թիւններ ընելը քիչ ժամանակի սովո-
րութիւն չըլլալը յայտնի է :

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԼՐ

Հ . Ս . Ա.Ա.ՃԱՃԱՆ

ՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԴՐԱՆԻՅ ՎԱՐՊԱՆԵԱՆ
Կ . ՊՕԼԻՍ ԶԻԿՄԱԿԻ 1,1,ԻԻ ԽԱՆ ԹԻ 54 .